

Bæredygtig udvikling ?

Tænk det ind i din strategi!

Agrarøkonomistuderende

Dalum landbrugsskole

Fredag den 11. november 2016

ved

Solvejg Horst Petersen

Virksomhedsrådgiver, ØRD

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

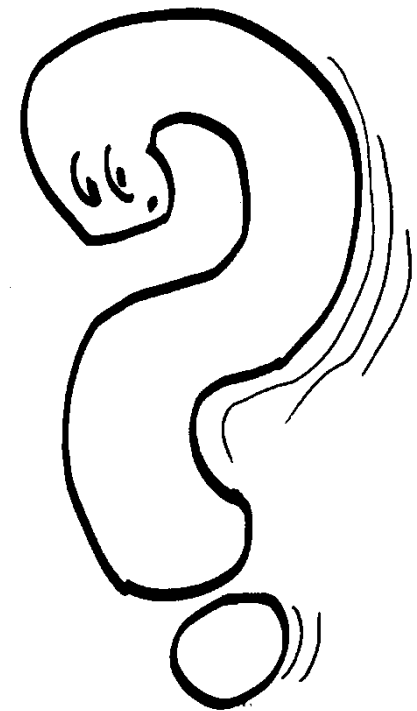
Projektet er støttet af LD midler
og af Fonden for Økologisk
Landbrug

Bæredygtig

Hvad forstår vi ved bæredygtig

Omvendt brainstorm:

- Hvad er IKKE bæredygtig?

Bæredygtig

*”Bæredygtig udvikling er at imødekomme
nuværende behov uden at reducere
fremtidige generationers muligheder for at
imødekomme deres behov”*

Kilde; Brundtland

Bæredygtig

I selve begrebet bæredygtig udvikling forudsættes der, at der er noget som skal bevares eller bringes videre frem i udviklingen – det kan være:

- Det gode liv
- Naturressourcerne
- Naturen
- De økologiske kredsløb
- Sociale organisering
- Kulturen
- Økonomien

Kilde:

Bæredygtig

bæredygtig *udvikling*

Information, viden, netværk, inspiration og læring

[Introduktion](#) [BU Internationalt](#) [BU i Danmark](#) [Agenda 21](#) [Indikatorer](#) [Temaer](#) [Uddannel](#)

Hvad er Bæredygtig
Udvikling?

Hvorfor Bæredygtig
Udvikling?

Begrebet Bæredygtig
Udvikling

Bæredygtig Udviklings
historie

1972 - FN's Stockholm-
konference

1987 - Brundtland
rapporten

1992 - Rio-konferencen

Resultaterne af Rio-
konferencen

Rio+5

Fra Rio til Johannesburg

Bæredygtig Udviklings historie

Bæredygtig udvikling i historisk perspektiv

Bæredygtig udvikling har altid været central for menneskeheden. Det er imidlertid kun indenfor de seneste 30 år at selve begrebet Bæredygtig Udvikling har fået sin egen selvstændige betydning og centrale placering i den internationale politiske agenda.

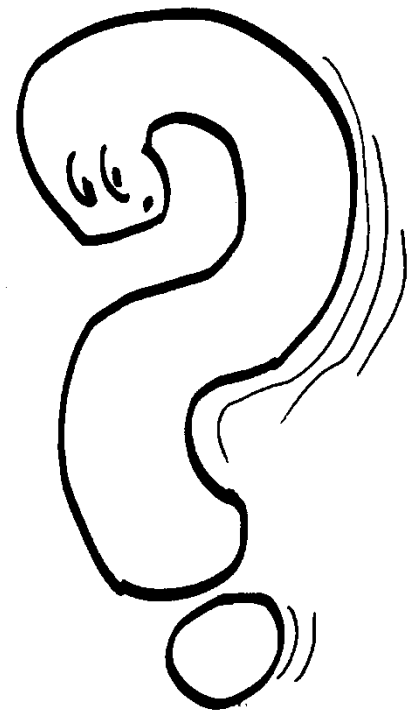
I undermenuerne her kan du finde en kort gennemgang af den historiske proces, der har fundet sted i de seneste ca. 30 år omkring bæredygtig udvikling.

Bæredygtig

Hvor møder vi interessen for bæredygtighed

RO i tre minutter – tænk over:

- Hvornår er du sidst stødt på noget, der har med bæredygtighed at gøre?

Hverdags eksempler

Hvorfor interessere sig for bæredygtighed?

Faresignaler imod bæredygtig udvikling

På en række områder kan vi iagttage faresignaler, der indikerer at den nuværende udvikling i vores samfund indebærer trusler imod mulighederne for, at vore fremtidige generationer vil kunne realisere deres ønsker om at leve et godt og rigt liv.

Disse faresignaler har form af:

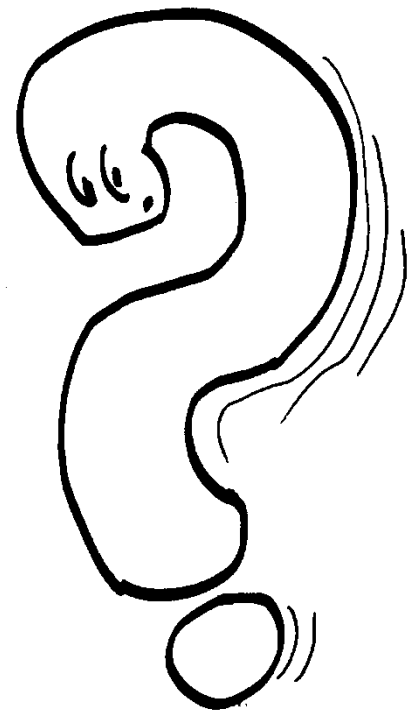
- Klimaforandringer
- Udtømmelse af naturressourcer
- Forurening
- Tab af natur og biodiversitet
- International ustabilitet og terror

Bæredygtig

Bæredygtighed i forhold til din projektejendom

Diskutér 3 og 3:

- Hvis I skulle arbejde med bæredygtig udvikling for jeres projektejendom, hvilke aspekter vil I så de på?

Vi må tage alle aspekter I betragtning,
hvis vi vil bruge ordet

“Bæredygtig”

RISE modellen

Berns Landbrugsuniversitet

Skolen for landbrug, skovbrug og fødevarevidenskab HAFL

Response-Inducing Sustainability Evaluation RISE

Hvorfor Rise værktøjet?

RISE værktøjet er internationalt anerkendt:

Det er brugt i 52 lande og findes på 9 sprog

Der er foretaget over 2500 analyser

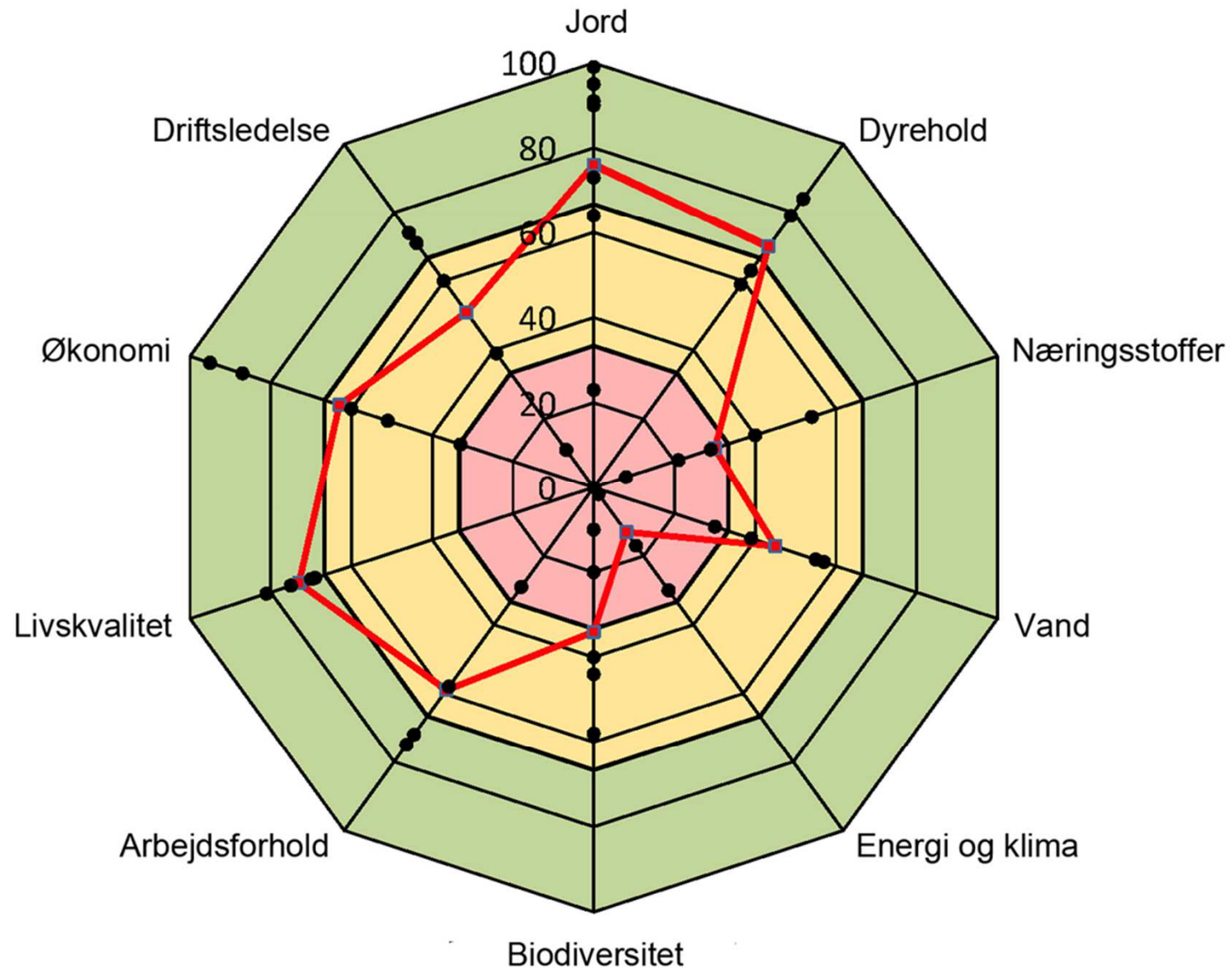
Hvorfor Rise værktøjet?

- Værktøjet er løbende udviklet gennem 17 år
- Det er fortsat i udvikling
- Det skelner ikke mellem konventionelt og økologisk
- IT værktøjet er velfungerende og platformen er så god at andre BDværktøjer ønsker at bruge den.
- Vi udvikler løbende en dansk version. Her vil al den viden, der er opbygget i Danmark, fortsat kunne lægges ind.

Sikring af korrekt brug af Rise

- Certificering af rådgivere
- Field Manual og Software Manual
- Telefonisk og mail-support alle hverdage
- Dansk manual for rådgivere => ensartethed
- Fortløbende uddannelse af bæredygtighedskonsulenterne
- Team - sparring

RISE modellen - 10 indikatorer

Data fra eksisterende databaser

Der indgår eksisterende data om bedriften fra

- årsrapport (økonomi, strøm, vand, samarbejder....),
- markplaner
- gødningsregnskaber
- fællesskema
- effektivitetskontroller
- MARK/GIS-kort.

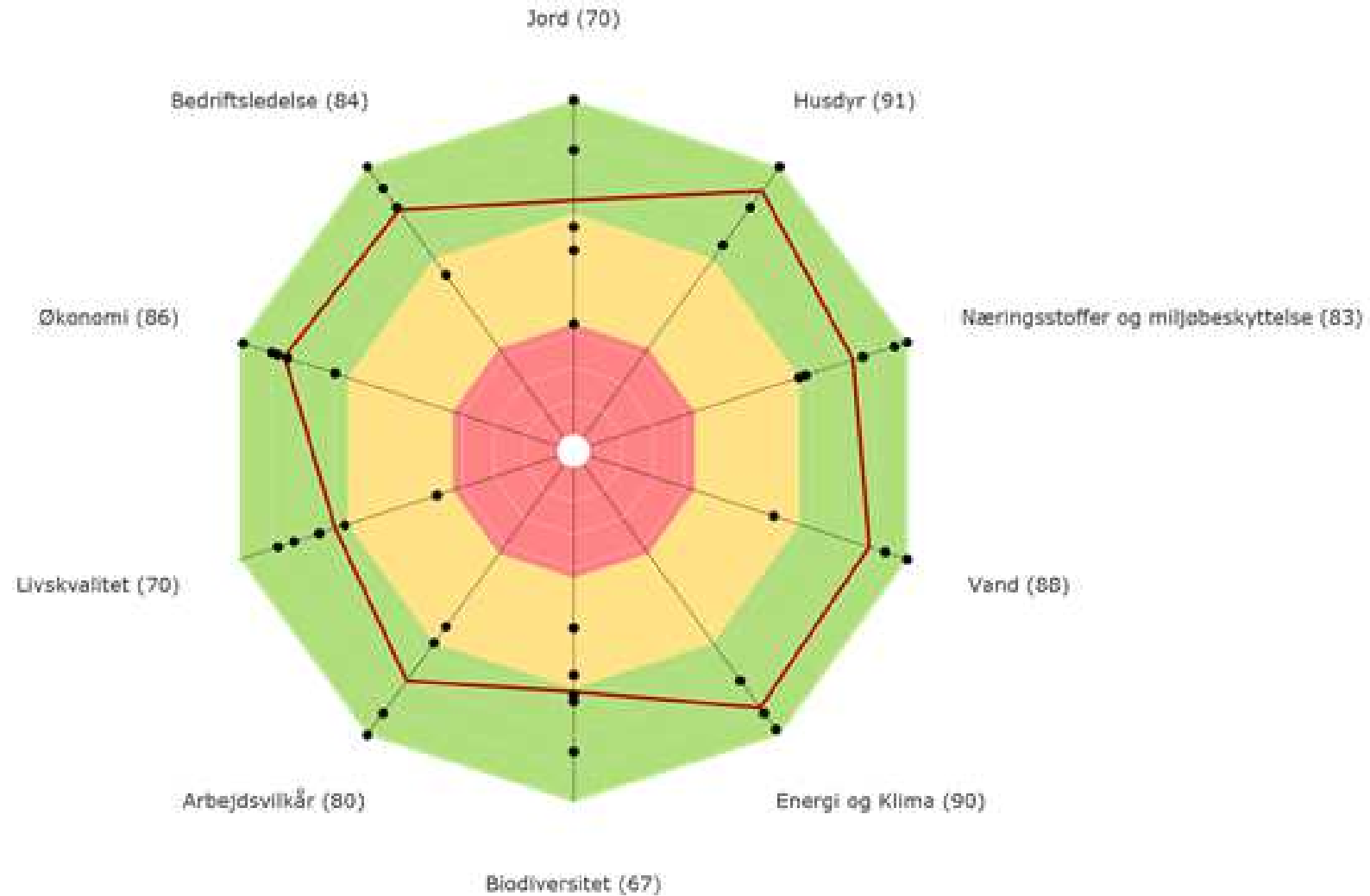
Denne forberedelse betyder, at et bæredygtighedstjek baseres på de samme data som anvendes i andre sammenhænge.

Hvad benchmarker vi op mod?

Standard data er danske gennemsnit for:

- Afgrødernes udbytter
- Dyrenes ydelser
- Gødningsnormer
- Klima, nedbør
- indkomst, forbrug, fattigdomsgrænse m.m.
- energiproduktion
- osv.

Bæredygtigheds polygon

— Graden af bæredygtighed
● Indikatorer

Lav performance

Medium performance

God performance

Temaer og indikatorer

1	Jord	70
1.1	Jord management	100
1.2	Planteproduktivitet	62
1.3	Organisk stof i jorden	85
1.4	Reaktionstal	85
1.5	Jorderosion	33
1.6	Jordkomprimering	55

Temaer og indikatorer

2	<u>Husdyr</u>	91
2.1	<u>Husdyr management</u>	100
2.2	<u>Husdyrproduktivitet</u>	85
2.3	<u>Mulighed for naturlig adfærd</u>	100
2.4	<u>Dyrevelfærd</u>	100
2.5	<u>Husdyrsundhed</u>	71

Temaer og indikatorer

3	<u>Næringsstoffer og miljøbeskyttelse</u>	83
3.1	<u>Materialeflow</u>	86
3.2	<u>Gødskning</u>	96
3.3	<u>Plantebeskyttelse</u>	100
3.4	<u>Luftforurening</u>	68
3.5	<u>Jord- og vandforurening</u>	66

Temaer og indikatorer

4	<u>Vand</u>		88
4.1	<u>Vand management</u>		58
4.2	<u>Vandforsyning</u>		100
4.3	<u>Intensitet af vandforbrug</u>		93
4.4	<u>Kunstvanding</u>		100

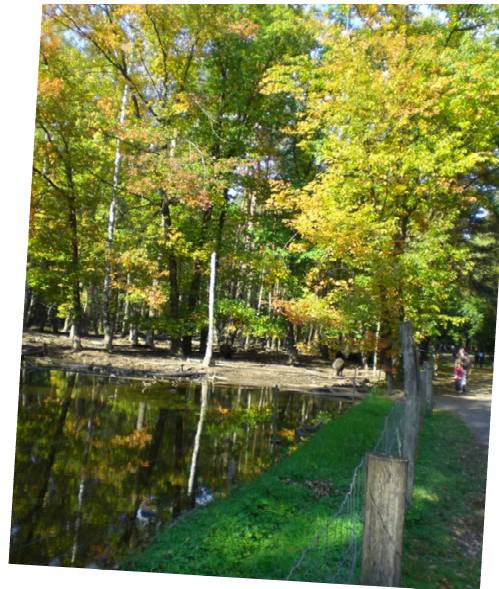

5	<u>Energi og Klima</u>		90
5.1	<u>Energi management</u>		80
5.2	<u>Energiintensiteten i landbrugsproduktionen</u>		92
5.3	<u>Drivhusgasbalance</u>		98

Temaer og indikatorer

6	<u>Biodiversitet</u>	67
6.1	<u>Biodiversitets management</u>	62
6.2	<u>Naturområder med høj HNV</u>	68
6.3	<u>Landskabskvalitet</u>	70
6.4	<u>Produktionsintensitet</u>	85
6.5	<u>Mangfoldighed af landbrugsproduktionen</u>	48

Temaer og indikatorer

7	<u>Arbejdsvilkår</u>	80
7.1	<u>Personaleledelse</u>	92
7.2	<u>Arbejdstid</u>	66
7.3	<u>Sikkerhed på arbejdspladsen</u>	100
7.4	<u>Løn og indkomstniveau</u>	60

Temaer og indikatorer

8	<u>Livskvalitet</u>	70
8.1	<u>Beskæftigelse og uddannelse</u>	83
8.2	<u>Økonomisk situation</u>	75
8.3	<u>Sociale relationer</u>	88
8.4	<u>Personlig frihed og værdier</u>	67
8.5	<u>Sundhed</u>	38

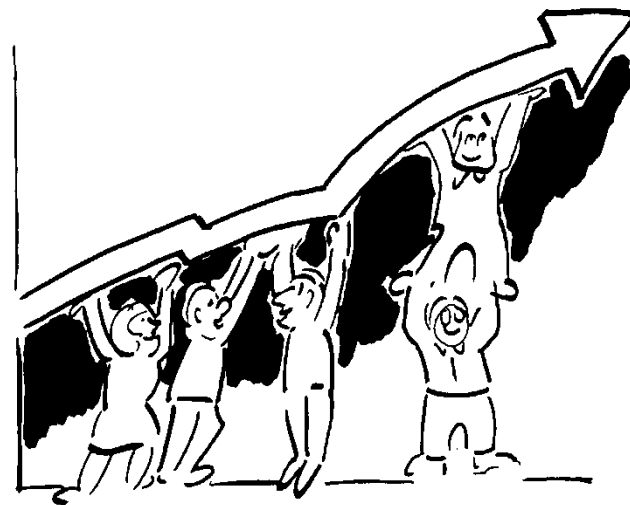
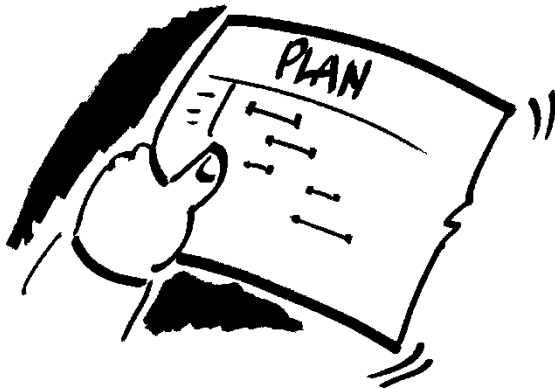
Temaer og indikatorer

9	<u>Økonomi</u>	86
9.1	<u>Likviditet</u>	85
9.2	<u>Indtjening</u>	70
9.3	<u>Økonomisk sårbarhed</u>	88
9.4	<u>Gældsætning</u>	90
9.5	Evne til at forsørge husstanden	99

Temaer og indikatorer

10	<u>Bedriftsledelse</u>	84
10.	<u>Mål, strategier og implementering</u>	60
10.	<u>Adgang til information</u>	85
10.	<u>Risikostyring</u>	100
10.	<u>Robuste relationer</u>	92

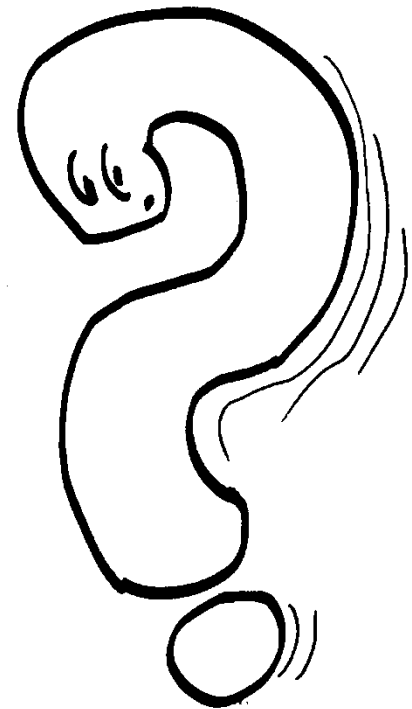

Bæredygtig

Brug dig kendskab til din projektejendom og til RISE bæredygtighedsparametrene

Diskutér 2 og 2 eller 3 og 3:

- På hvilke 1-2 parametre ligger din bedrift godt
- På hvilke 1-2 parametre ligger den lavt?

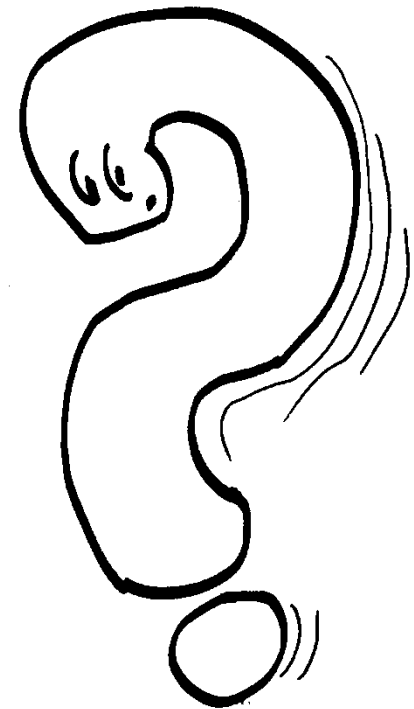

Bæredygtig

Strategi for din bedrift

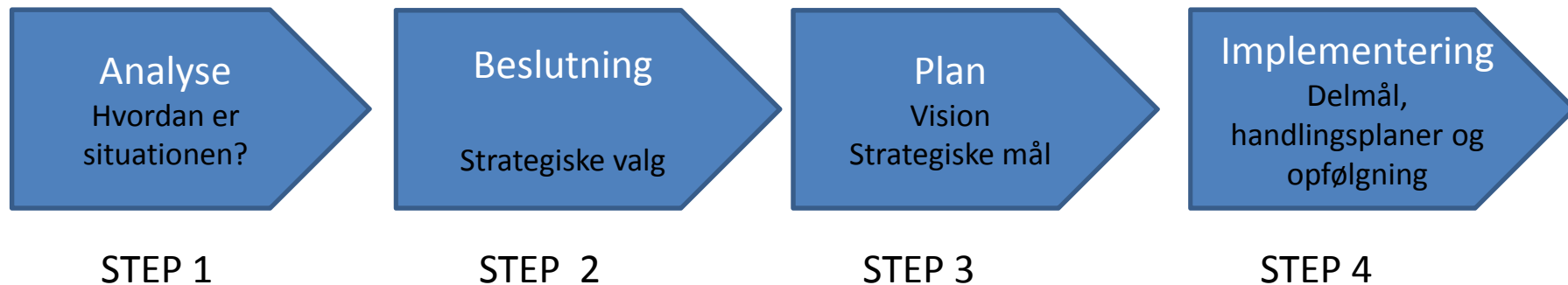
Diskutér 2 og 2 eller 3 og 3:

- Hvornår i strategiforløbet vil du inddrage bæredygtigheds aspekterne?

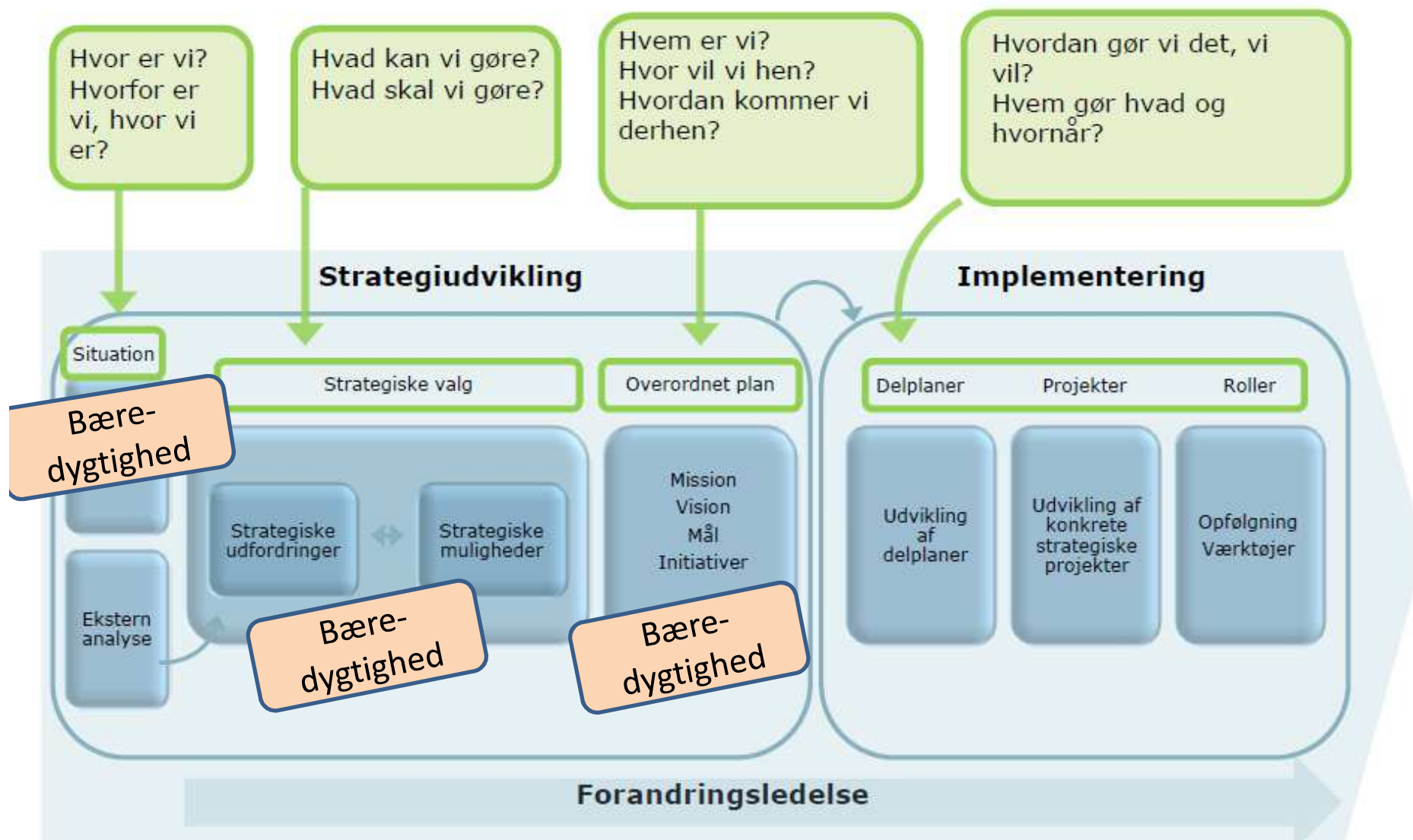

Strategiproces

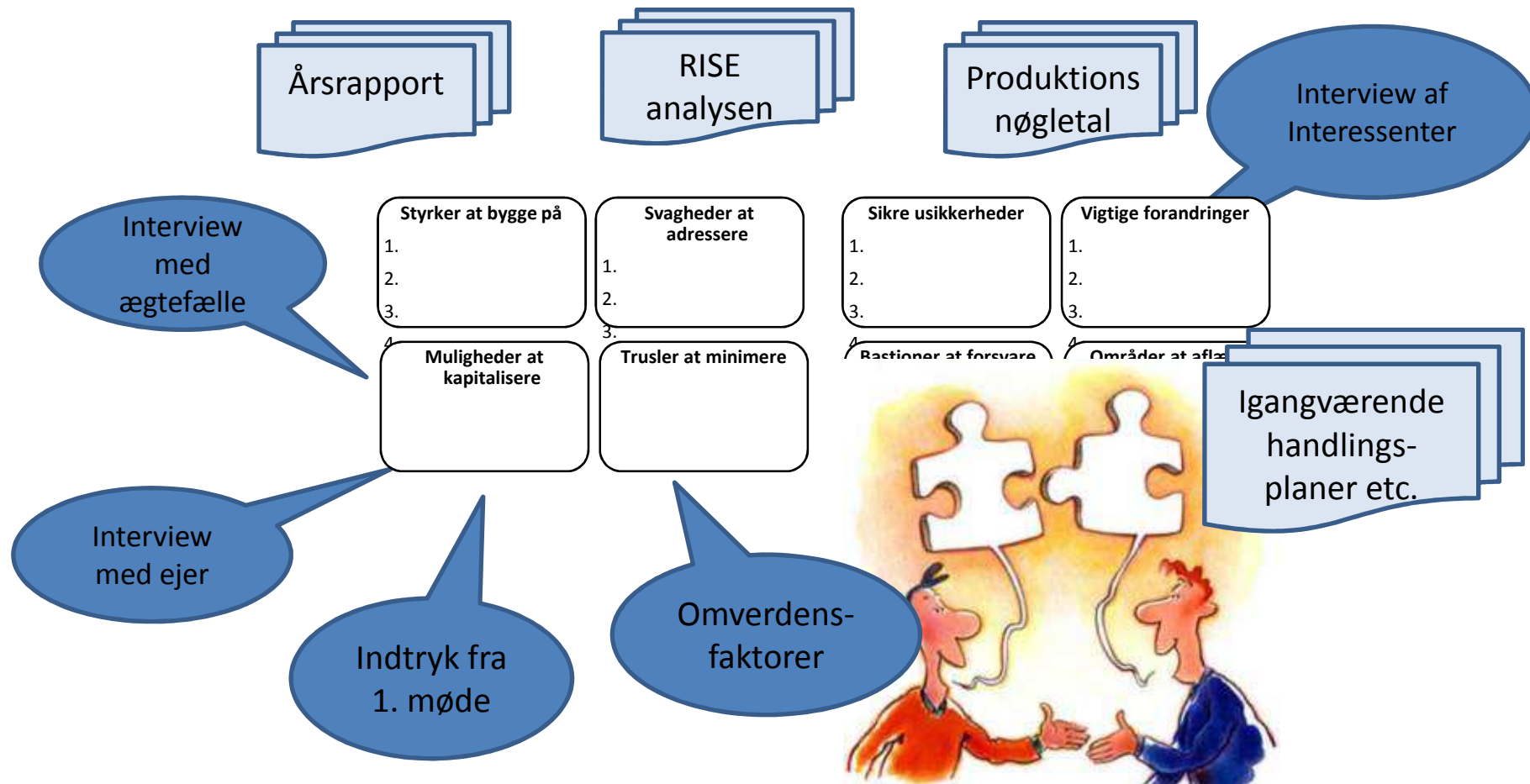
hvor i processen kan bæredygtighed inddrages

Strategiprocessens anatomi

RISE som input i analysefasen (Situationsanalysen)

Bæredygtighed og strategiske valg

Udfordringer og muligheder drøftes igennem

Hvad kan vi gøre ?

Hvad skal vi gøre ?

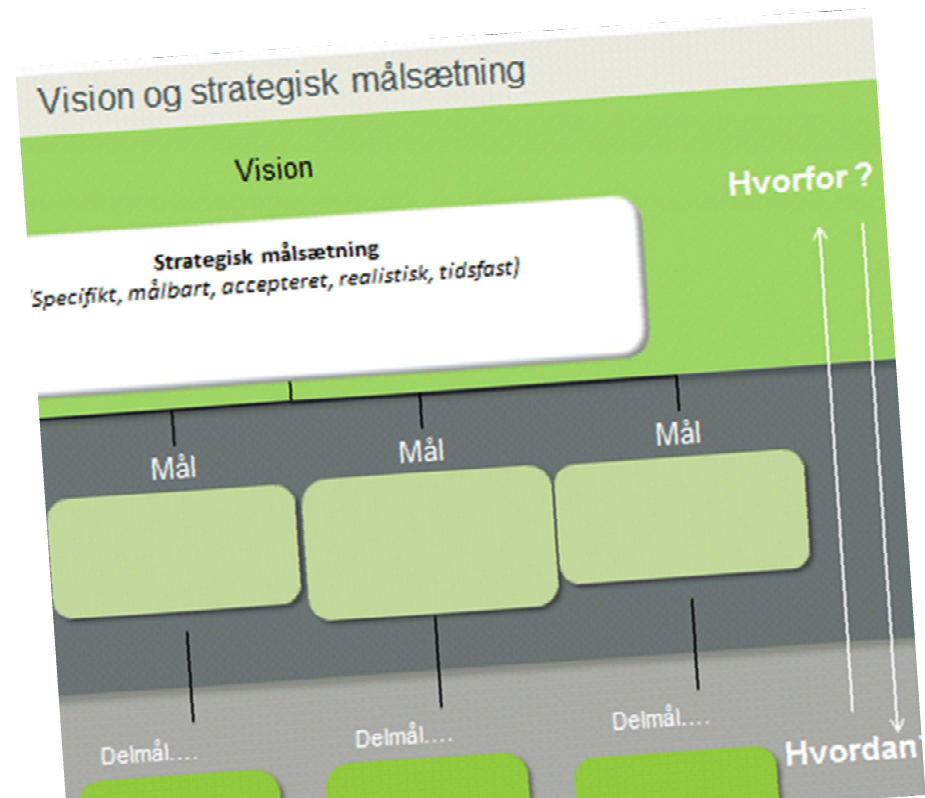
Mere bæredygtig er IKKE enkelt!

Høj grad af kompleksitet og mange indbyrdes afhængigheder

Bæredygtighed tænkt ind i

og konkretiseret i
målsætninger og
delmål

Eksempler

- Bæredygtigheds ”aftryk” i strategien
 - Udvidelse af produktion for at forbedre indtjening
 - Opbygning af nyt forretningsområde for at give mere robust/mindre følsom indtjening
 - Alternativ gødningshåndtering, som gav bedre udnyttelse af næringsstoffer
 - Etablering af vindmølle og jordvarme for at sikre egen energiforsyning
 - Udlægning af våde områder til natur (bedre økonomi i foderproduktion og højere biodiversitet).

Svaghederne ved RISE

- Kun et billede af ét år
- Ikke alle indikatorer er helt retvisende under danske forhold
- Ikke egnet til at sammenligne sig med andre

Udsagn fra case-landmænd

- Vi har interviewet alle case-landmænd
primo 2016
 - Uddrag af besvarelser

Udsagn fra case-landmænd

Jeg er meget optaget af
samspillet mellem
elementerne;
næringsstofbalancen,
klima, livskvalitet,
økonomisk levedygtighed
og driftsledelse

Det er et nyttigt redskab for
nogen. Bæredygtighed er noget
der er vigtigt og jeg tror at det
bliver en naturlig ting, at vi
landmænd skal arbejde med
bæredygtighed, ligesom vi
arbejder med økonomi.

Et konkret eksempel

- <http://www.tv2nord.dk/artikel/baeredytige-hoens-vinder-frem>

Bæredygtig udvikling ?

Tænk det ind i din strategi!

Dette indlæg er et led i formidlingen af
resultaterne fra projektet

”Strategisk bæredygtig udvikling af økologiske
bedrifter”

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development' (EAFRD)

Projektet er støttet af LD midler
og af Fonden for Økologisk
Landbrug

Omverdensfaktorer

MEGATRENDS

- Dele-økonomi
- Affaldsøkonomi (Ressource Planet)
- Urbanisering (vi kommer alle til at bo i byerne)
- Digital fremtid (alt bliver digitalt)
- Asiatisk dominans økonomisk såvel som værdimæssigt
- Entreprenør mindset
- Global verden
- Splittet vækst: globalt som lokalt
- Netværksøkonomi

Kilde:

Henrik B. Sørensen, Associate Professor, PhD

Aarhus University, School of Business and Social Sciences

Department of Business Communication, Centre for Corporate Communication